

CARJEVIČ IN ZMAJ

SRBSKA LJUDSKA PRAVLJICA

eBOOK

www.ebranje.com

CARJEVIČ IN ZMAJ

SRBSKA LJUDSKA PRAVLJICA

CARJEVIČ IN ZMAJ, SRBSKA LJUDSKA PRAVLJICA

Tržič, 2016

Izdajatelj in založnik:

Ebook d.o.o., Loka 93, Tržič, www.ebranje.com

Lektoriranje in priredba:

Špela Komac

Ilustracije:

Darko Butko

Grafično oblikovanje in postavitvev:

Ebook d.o.o., Loka 93, Tržič, www.ebranje.com

E-publikacija je objavljena na spletni strani:

www.ebranje.com

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Univerzitetna knjižnica Maribor

821.163.6-93:398(0.034.2)

CARJEVIČ in zmaj [Elektronski vir] : slovenska ljudska pravljica / ilustracije Darko Butko. - El. knjiga. - Tržič : Ebook, 2016

ISBN 978-961-93973-5-0 (pdf)

COBISS.SI-ID 85628161

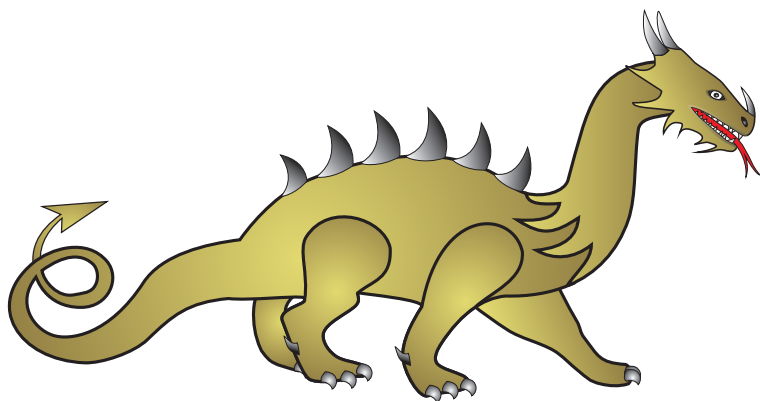

Brezplačne e-knjige v slovenščini.

www.ebranje.com

www.facebook.com/ebranje

Živel je car, ki je imel tri sinove. Nekega dne je odšel najstarejši na lov. Ko je prišel iz mesta, je skočil izza grma zajec, on pa za njim čez drn in strn, dokler zajec ni smuknil v mlin ob potoku, carjevič pa urno za njim. Ko pa je pritekkel v mlin, je videl, da to ni bil zajec, ampak zmaj. Ta ga je zgrabil in požrl.

Ker nekaj dni carjeviča ni bilo od nikoder, je družino začelo skrbeti, da se mu ni morda kaj hudega zgodilo.

Potem je srednji sin odšel na lov. Ko je prišel iz mesta, je skočil zajec izza grma, on pa za njim čez drn in strn, dokler zajec ni smuknil v mlin ob potoku, carjevič pa urno za njim. Ko pa je pritekkel v mlin, je videl, da to ni bil zajec, ampak zmaj. Ta ga je zgrabil in požrl.

Ko je spet minilo nekaj dni in se noben carjevič ni vrnil domov, je vse na dvoru začelo močno skrbeti.

Potem je odšel še tretji sin na lov, da bi našel kje svoja brata. Ko je prišel iz mesta, je skočil zajec izza grma, carjevič pa za njim čez drn in strn, dokler zajec ni smuknil v mlin ob potoku. Carjevič pa mu ni hotel več slediti, ampak je hotel najti drugo divjačino in si je govoril sam pri sebi: »Ko se vrnem, te že najdem!«

Dolgo je potem hodil po planini, ker pa ničesar ni našel, se je vrnil v tisti mlin ob potoku. Ko je vstopil, je zagledal tam starko. Carjevič jo pozdravi: »Bog z vami, mati!«

Starka pa mu odvrne: »Tudi s teboj, sinko!« Potem jo vpraša carjevič: »Kje je, mati, moj zajec?« Ona mu odgovori: »Sinko moj, to ni zajec, ampak zmaj. Nešteto ljudi je že pomoril in pogubil.« Ko je carjevič to slišal, ga je malce zaskrbelo in je rekel starki: »Kaj naj zdaj? Tukaj sta verjetno tudi moja brata našla smrt.« Starka mu je odgovorila: »Tako je, a nič ne pomaga, sinko, pojdi domov, da tudi tebe ne doleti enaka usoda.« Tedaj ji je rekel: »Mati, veste kaj: vidim, da bi se tudi vi radi rešili te pošasti.« Starka pa mu je segla v besedo: »O, moj sinko, kako bi se je ne! Tudi mene je zmaj ujel v kremplje, zdaj pa ni zame nobene pomoči več.« On pa je nadaljeval: »Poslušajte dobro, kaj vam povem. Ko pride zmaj, ga vprašajte, kam gre in kje ima svojo moč. Potem poljubljajte tisto mesto, za katerega bo dejal, da je v njem njegova moč, dokler se ne prepričate, da je res tam. Ko se vrnem, pa mi

povejte, kako je šlo.« Carjevič odide na dvor, starka pa ostane v mlinu. Ko je prišel zmaj, ga je starka začela spraševati: »Kje pa si bil? Kam hodiš tako daleč? Nikoli mi ne poveš, kam greš.« Zmaj ji je odgovoril: »Ej, starka moja, daleč gre moja pot.« Starka pa se mu je začela prilizovati: »Zakaj pa hodiš tako daleč? Povej mi, kje je tvoja moč. Če bi vedela, kje je tvoja moč, ne vem, kaj bi storila od same ljubezni. Neprestano bi tisto mesto poljubljala.«

Zmaj se je zasmel in ji rekel: »Tamle je moja moč, na tistem ognjišču.« Tedaj je starka začela objemati in poljubljati ognjišče. Ko je zmaj to videl, se je zakrohotal in ji rekel: »Trapa trapasta, tam ni moje moči. Moja moč je v drevesu pred hišo.« Tedaj je starka začela objemati in poljubljati drevo. Zmaj pa se je spet zakrohotal in rekel: »Pojdi no, avša, tukaj ni moje moči.« Starka ga je tedaj vprašala: »Kje pa je?« In zmaj ji je začel pripovedovati: »Moja moč je daleč od tod in ti ne moreš do nje. V drugem kraljestvu je poleg carjevega gradu jezero, v tem jezeru je zmaj, v zmaju merjasec, v merjascu zajec, v zajcu golob, v golobu vrabec, v tem vrabcu pa je moja moč.« Ko je starka to slišala, je rekla zmaju: »To je pa res daleč, tega ne bom mogla poljubiti.« Ko je drugo jutro zmaj odšel iz mlina, je k starki prišel carjevič in starka mu je povedala vse, kar je slišala od zmaja. Tedaj se je carjevič nemudoma vrnil domov, oblekel pastirsko obleko, vzel pastirsko palico v roke in šel kot pastir po svetu. Tako je hodil od vasi do vasi in od mesta do mesta. Navsezadnje je le prišel v drugo kraljestvo in do mesta, pod katerim je bil v jezeru zmaj. Ko je prišel v to mesto, je vprašal, ali kdo potrebuje pastirja. Po-

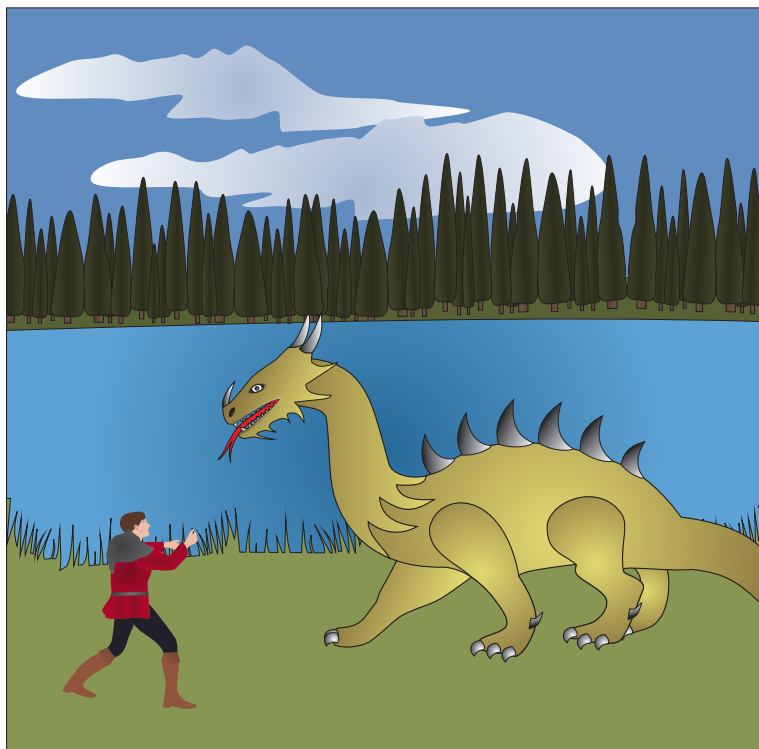
vedali so mu, da ga potrebuje car, zato se je napotil naravnost k njemu. Najprej so ga prijavili, potem pa ga je car poklical k sebi in ga vprašal: »Hočeš pasti moje ovce?« Carjevič je odgovoril: »Hočem, veličanstvo!«

Car ga je vzel v službo ter mu začel svetovati in ga poučevati: »Tu blizu je jezero in ob jezeru zelo lepa paša. Če ženeš ovce na pašo, jo takoj uberejo tja in se razkropijo okoli jezera; a še noben pastir, ki je šel tja, se ni vrnil. Zato, sinko, ti pravim, ne pusti ovcam, da bi hodile, kamor bi hotele, ampak jih drži tam, kjer se tebi zdi prav.« Carjevič se je carju zahvalil, potem se je oblekel in gnal ovce na pašo ter vzel s seboj še dva hrta, ki sta lahko zajca na polju dohitela, sokola, ki je lahko vsako ptico ugrabil, in piščal. Ko so prišli, je ovce takoj spustil k jezeru. Ko so prišle tja, so se razkropile okoli jezera, carjevič pa je postavil sokola na štor, hrta in piščal pod štor, zavihal hlače in rokave, stopil v jezero in začel klicati: »Oj, zmaj, oj, zmaj! Pridi danes ven, da se malce spopri- meva, če nisi baba!« Zmaj se je oglasil: »Brž pridem, carjevič, brž!« In glej, že se je prikazal zmaj: velik, strašen in gnusen. Takoj sta se zgrabila čez pas in ruvala v dolgem poletnem dnevu do poldneva.

Ko pa je opoldne začelo pripekati, je rekel zmaj: »Daj, izpusti me, carjevič, da pomočim svojo vročo glavo v jezero in te vržem v nebeške višine.« Carjevič pa mu je odvrnil: »Nikar ne govori ne- umnosti, zmaj! Če bi me carična poljubila na čelo, bi te jaz še više vrgel.« Zmaj ga je nato takoj izpustil in zlezal v jezero. Ko se je

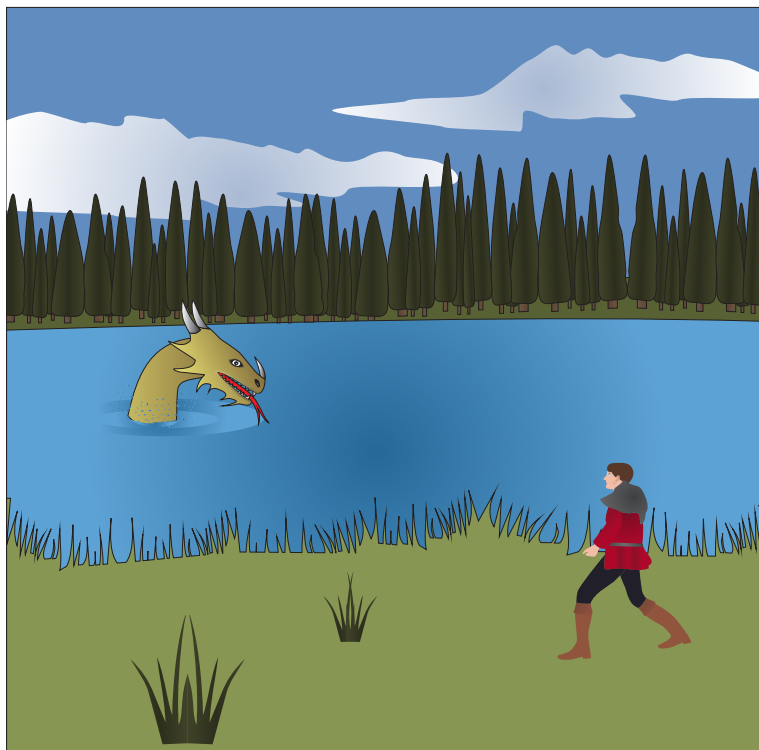
zvečerilo, se je carjevič lepo umil in oblekel, vzel sokola na rame ter s hrtoma poleg sebe in piščaljo pod pazduho gnal ovce nazaj v mesto. Ko je prišel v mesto, so se vsi čudili, da je še živ, kajti do takrat se ni še noben pastir vrnil s tistega jezera. Drugo jutro se je carjevič zopet oblekel in šel z ovcami naravnost k jezeru. Car pa je poslal za njim dva konjenika, da bi mu skrivaj sledila in videla, kaj vse dela.

Konjenika sta se povzpela na visoko planino, od koder sta lahko vse opazovala. Ko je prišel pastir, je postavil hrta in piščal pod

tisti štor, sokola pa nanj, zavihal hlače in rokave, stopil v jezero in zaklical: »Oj, zmaj, oj, zmaj! Pridi ven, da se malce spoprimeva, če nisi baba!« Zmaj se je oglasil: »Brž pridem, carjevič, brž!« In glej, že se je prikazal zmaj: velik, strašen in gnusen. Takoj sta se zgrabila čez pas in se ruvala v dolgem poletnem dnevu do pol-dneva. Ko pa je opoldne začelo pripekati, je rekel zmaj: »Daj, izpusti me, carjevič, da pomočim svojo vročo glavo v jezero in te vržem v nebeške višine.« Carjevič pa mu je odvrnil: »Nikar ne govori neumnosti, zmaj! Če bi me carična poljubila na čelo, bi te jaz še više vrgel.« Zmaj ga je nato takoj izpustil in zlezel v jezero.

Ko se je zvečerilo, je carjevič gnal ovce s paše kakor prej in na poti domov igral na piščal. Ko je prišel v mesto, so bili vsi budni in se čudili, da se pastir vsak večer vrača domov, kar se ni prej nikomur posrečilo. Konjenika pa sta še pred carjevičem prispela na dvor in sta povedala carju vse po vrsti, kar sta videla in slišala. Ko je car zagledal pastirja, ki se je vračal domov, je takoj poklical k sebi svojo hčerko ter ji povedal vse, kar se je zgodilo, in ji dejal: »Jutri boš šla s pastirjem k jezeru, da ga poljubiš na čelo.« Ko je deklica to slišala, se je začela jokati in prositi očeta: »Na vsem svetu nimaš nikogar razen mene, pa še zame ti ni mar, če umrem.« Oče jo je začel tolažiti: »Nikar se ne boj, hčerka moja, poglej, imeli smo že toliko pastirjev in katerikoli je šel k jezeru, nobeden se ni vrnil, on pa se že dva dni bori z zmajem in nič se mu še ni zgodilo. Zaupam trdno v boga, da bo on tega zmaja premagal, zato pa pojdi jutri z njim, da nas reši te nadloge, ki je že toliko ljudi pomorila.« Ko je zasvetilo drugo jutro in zasijalo sonce, je pastir vstal, vstala pa je tudi deklica in oba sta se odpravila k jezeru.

Pastir je bil dobre volje, boljše kot kdaj prej, carična pa žalostna, solze so ji tekle po licih, pastir pa jo je tolažil: »Gospodična, sestra ti moja, prosim te, nikar ne joči, samo stori, kar ti rečem; ko bo prišel čas, priteci k meni, poljubi me in nič se ne boj.« Ko sta se odpravila in gnala ovce pred sabo, je bil pastir vso pot dobre volje, veselo je igral na piščal, deklica pa je hodila poleg njega in jokala. Od časa do časa je izpustil ustnik, se obrnil k njej in ji rekel: »Ne joči, zlata moja, ničesar se ne boj!« Ko sta prišla

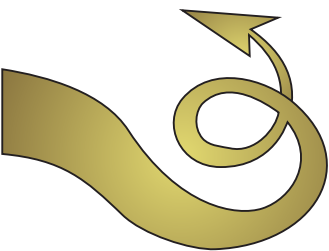
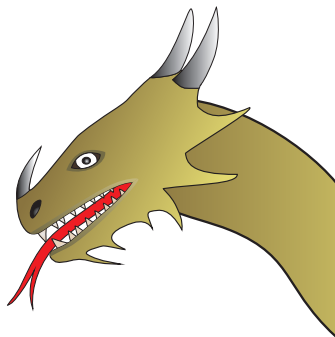
k jezeru, so se ovce takoj razkropile okoli njega, carjevič pa je postavil sokola na štor, hrta in piščal pod njega, zavihal hlače in rokave ter stopil v vodo in zaklical: »Oj, zmaj, oj, zmaj! Pridi ven, da se malce spoprimeva, če nisi baba!« Zmaj se je oglasil: »Brž pridem, carjevič, brž!« In glej, že se je prikazal zmaj: velik, strašen in gnusen. Takoj sta se zgrabila čez pas in se ruvala v dolgem poletnem dnevu do poldneva. Ko pa je opoldne začelo pripekati, je rekel zmaj: »Daj, izpusti me, carjevič, da pomočim svojo vročo glavo v jezero, potem pa te vržem v nebeške višine.« Carjevič mu je odgovoril: »Nikar ne govori neumnosti, zmaj! Če bi me carična poljubila na čelo, bi te jaz še više vrgel.« Ko je to izrekel, je pritekla carična in ga poljubila na lice, oko in čelo. Tedaj je pastir zavihtel zmaja in ga vrgel v nebeške višine, in ko je padel na zemljo, se je razbil na kose, in ko se je razdrobil, je skočil iz

njega divji merjasec in zdirjal. Carjevič pa je zaklical pastirskim psom: »Zgrabite ga!« Psi so skočili za njim, ga dohiteli in takoj raztrgali. Ampak – iz merjasca je skočil zajec in jo popihal čez polje. Carjevič pa je izpustil oba hrta: »Zgrabita ga!« Hrta sta stekla za zajcem, ga ulovila in takoj raztrgala. Ampak – iz zajca je zletel golob. Tedaj je carjevič izpustil sokola in sokol je ujel goloba ter ga prinesel carjeviču v roke. Carjevič je vzel goloba in ga razpolovil. Notri je bil vrabec. Carjevič ga je prijel in mu rekel: »Zdaj mi povej, kje sta moja brata!« Vrabec mu je odgovoril: »Povedal bom. Samo nič hudega mi ne stori.

Takoj za mestom tvojega očeta je mlin ob potoku, v tem mlinu pa so tri šibe. Odreži te šibe in udari z njimi po koreninah: takoj se ti bodo odprla železna vrata v veliko klet. V tej kleti je veliko ljudi, starih in mladih, bogatih in siromašnih, majhnih in velikih, žen in deklet, toliko jih je, da bi lahko z njimi naselil celo carstvo. Tam sta tudi tvoja brata.« Ko je vrabec to povedal, mu je carjevič takoj zavil vrat. Car se je tudi sam odpravil na tisto planino, od koder sta konjenika opazovala pastirja, in je videl vse, kar se je zgodilo. Potem ko je pastir premagal zmaja in se je že začelo mračiti, se je lepo umil, vzel sokola na rame ter s hrtoma poleg sebe in piščaljo pod pazduho gnal ovce pred seboj in odšel na dvor. Deklica pa je vsa preplašena hodila poleg njega. Ko sta prišla v mesto, so pritekli ljudje z vseh strani in so ju gledali kot sam božji čudež. Car, ki je s planine opazoval junaštvo, je carjeviča poklical k sebi in mu dal svojo hčerko za ženo. Takoj sta se šla v cerkev poročiti, zabava pa je trajala sedem dni in sedem noči. Šele

potem je carjevič povedal, kdo je in od kod prihaja. Car in vse mesto sta se še bolj razveselila. Ker je carjevič hotel iti domov, mu je car dal mnogo spremljevalcev in vse potrebno za pot. Ko so prišli do tistega mlina, je carjevič ustavil spremljevalce, stopil v mlin, odrezal tri šibe in udaril z njimi po koreninah. Takoj so se odprla železna vrata in v kleti je zagledal veliko množico. Carjevič je ukazal ljudem, naj zapustijo klet in odidejo, kamor želijo, sam pa se je postavil poleg vrat. Ko so tako drug za drugim odhajali mimo njega, sta prišla tudi njegova brata. Objel ju je in poljubil. Ko pa so vsi že zapustili klet, so se mu zahvalili, da jih je rešil in izpustil, ter odšli vsak na svoj dom. Tudi on se je vrnil z bratoma in nevesto domov k očetu in tam je živel in vladal do svoje smrti.

eBRANJE

Brezplačne e-knjige v slovenščini.

www.ebranje.com

www.facebook.com/ebranje